

справи – підготовка підручників та посібників за участю викладачів вищих навчальних закладів України та провідних фахівців Національного банку України. Щорічно готується більше 10 видань. Перевага таких видань, що вони готуються з урахуванням умов та діючої нормативно-законодавчої бази банківської системи України, а також державною мовою.

Основні проблеми навчання банківських фахівців, вирішення яких сприятиме кадровому забезпеченню банківського сектору України

1. Навчаються за спеціальностями “Фінанси і кредит” та “Банківська справа” у 116 навчальних закладах України 53 тис. чоловік. Більшість навчальних закладів непрофільних для підготовки фахівців з банківської справи.

2. Потребують оновлення підручники, посібники та навчальні програми.

3. Дуже повільно запроваджується дуальна модель навчання.

4. Відсутність єдиної системи підвищення кваліфікації в банківській системі України.

5. Банки (особливо великі) вирішують проблему підвищення кваліфікації самостійно, своїми силами.

6. Нагальна потреба у перепідготовці викладачів.

7. Потребує розвитку матеріально-технічна база навчання.

8. Необхідність поглибленого вивчення іноземних мов.

9. Потреба тривалого стажування в іноземних банках, навчальних закладах, обміні викладачами, студентами тощо.

10. Поєднання вітчизняного та світового досвіду у підготовці банківських фахівців в умовах України.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕГІОНІ

*Сич Є.М., д.е.н., Ільчук В.П., к.т.н.,
Чернігівський технологічний інститут*

Економічне становище регіонів України характеризується деформованою структурою промисловості та сільського господарства, більшість виробництв має низький рівень обладнання, знос основних фондів сягає 75 – 80 відсотків, діючі технології – енергозатратні та екологічно небезпечні. Виробництво більшості промислової продукції, а також продукції сільського господарства має незавершений технологічний цикл і не відповідає вимогам ринку, деякі промислові підприємства мають бути повністю перепрофільовані, а значна частина оборонних підприємств потребують конверсії. Становище ускладнює-

ться ще й тим, що в недалекому минулому існувала направленість окремих галузей економіки та ряду підприємств в регіонах України на потреби колишніх республік, що викликало структурні зрушення, усунення яких є першочерговим завданням.

При вирішенні проблем формування нової структури народногосподарського комплексу регіонів головними завданнями є: переорієнтація ряду підприємств на випуск нової конкурентоспроможної продукції, конверсія оборонних підприємств, побудова нових технологічних ланцюгів з завершеним технологічним циклом, орієнтація всіх існуючих виробництв на потреби споживчого ринку з можливістю швидкої реакції на зміну його кон'юнктури.

Реструктуризація економіки регіону є комплексною проблемою, яка охоплює різні її ланки і пов'язана з витратами значних інвестиційних коштів. Обмеженість останніх не дає можливості здійснити в бажаний термін реструктуризацію всіх галузей народного господарства. В цих умовах слід обрати таку галузь економіки та ті виробництва, які характеризуються швидким обігом капіталу, коротким терміном окупності, високою прибутковістю, щоб можна було через визначений час відвернути частину коштів і використати їх як інвестиції для реструктуризації та піднесення інших галузей економіки.

Другим напрямком пошуку інвестиційних коштів в ряді регіонів може бути розвиток експортного потенціалу тієї продукції, яка знаходить свого споживача за кордоном. Реструктуризація галузей може бути активізована при орієнтації виробництва на кінцевий продукт, який є результатом реалізації державних або регіональних програм. Прикладом може бути реалізація житлової програми, яка пов'язана з розгортанням будівельного комплексу і ряду суміжних галузей, які забезпечують інфраструктуру житлової зони – шляхове будівництво, зв'язок, транспорт, комунальне господарство і т. ін., тобто одержуємо мультиплікативний ефект, в результаті якого розвиток однієї галузі стимулює розвиток сусідніх галузей.

Розробка концепції розвитку інвестиційної діяльності в регіоні повинна бути орієнтована в першу чергу на вирішення основних проблем, які стоять перед регіоном; насамперед, доцільно виділити проблеми економічного, соціального та екологічного характеру, а також ті, які впливають із специфіки конкретної території.

Проблеми економічного характеру обумовлені існуючими структурними зрушеннями в економіці регіону, недостатнім рівнем сировинного та енергетичного забезпечення підприємств, низькою конкурентоспроможністю продукції, яка випускається, недостатнім рівнем інфраструктури ринку, обмеженими можливостями і умовами виходу

на зовнішній ринок і т. ін.

Проблеми соціального характеру пов'язані з вирішенням завдань зайнятості працездатного населення, підвищенням життєвого рівня, зняттям соціальної напруги, забезпеченням житлом, реалізації прав на освіту, охорону здоров'я і т. ін., а екологічного – викликані повсюдною небезпечкою для життя на всій території України: забруднення навколишнього середовища відходами екологічно небезпечних виробництв, наслідки Чорнобильської катастрофи і т. ін.

Кінцевою метою розробки концепції має бути пакет регіональних цільових програм по вирішенню вказаних проблем. Обґрунтованість та зваженість концепції визначається принципами її розробки, серед яких найважливішими є :

- комплексність та системність в підході до напрацювання рішень по відродженню регіонів;
- усунення диспропорцій та структурних зрушень в їх економіці;
- забезпечення пропорційності відновлення всіх галузей народногосподарського комплексу регіону;
- використання особливостей економічного розвитку території, її наукового та виробничого потенціалу, а також регіональної специфіки для прискореного вирішення проблем;
- вибір вихідної галузі розміщення інвестиційного капіталу для примноження інвестиційних коштів з метою розширення та прискорення відновлюючого процесу.

Концепція розвитку інвестиційної діяльності в регіоні повинна переслідувати цілі, в першу чергу, пов'язані з вирішенням соціальних питань, забезпеченням стійкого зростання наукового та економічного потенціалу, підвищенням добробуту населення. Сьогодні залишаються невирішеними питання зайнятості, охорони навколишнього середовища, енергозабезпечення та енергозбереження і т. ін.

Таким чином, пріоритетними цілями у відновлюючому процесі необхідно вважати: скорочення та повне усунення безробіття шляхом відродження вітчизняного виробництва, зниження соціальної напруги та забезпечення стійкого зростання добробуту населення, підвищення якості життя, охорона навколишнього середовища, розвиток науки і удосконалення системи освіти, а також покращання медичного обслуговування, профілактику захворювань і т. ін.

Розробка і реалізація концепції розвитку інвестиційної діяльності в регіоні здійснюється в три етапи, на кожному з яких закріплюється досягнутий рівень у вирішенні ряду організаційних, економічних та інших завдань, які забезпечують розробку та реалізацію концепції.

На першому етапі проводиться напрацювання пропозицій по роз-

робці концепції і вирішуються такі питання: аналіз соціально-економічного стану регіону та проблем, які постають перед ним, вивчення потенційних можливостей регіону, його особливостей та специфіки, загальної перспективи та орієнтирів розвитку, цілей та пріоритетних напрямків розвитку та напрацювання пропозицій по розробці концепції.

Другий етап охоплює всі питання по розробці концепції з урахуванням ряду факторів, які діють на регіональному та національному рівнях; враховуються також вихідні можливості регіону, цілі та пріоритетні напрямки; здійснюється погодження інтересів регіону з загальнонаціональними та міжрегіональними інтересами. Результатом розробки концепції є пакет регіональних цільових програм по основних напрямках економічного розвитку регіону (рис. 1). На цьому етапі вирішуються такі питання: узгодженість регіональних завдань з економічною та соціальною політикою держави, з загальнонаціональними та міжрегіональними інтересами; розробка регіональних цільових програм по основних напрямках економічного розвитку регіону; прогноз економічних та соціальних ефектів від реалізації регіональних цільових програм, а також джерела, які передбачаються для фінансування регіональних цільових програм.

На третьому етапі передбачається розробка шляхів реалізації концепції та вирішуються завдання створення організаційних структур для реалізації концепції, розробки механізму реалізації концепції і програм співробітництва на національному та міжрегіональному рівнях, залучення до участі в реалізації концепції підприємств та організацій регіону всіх форм власності, координації взаємодії всіх учасників, які беруть участь в реалізації концепції та контролю виконання регіональних програм.

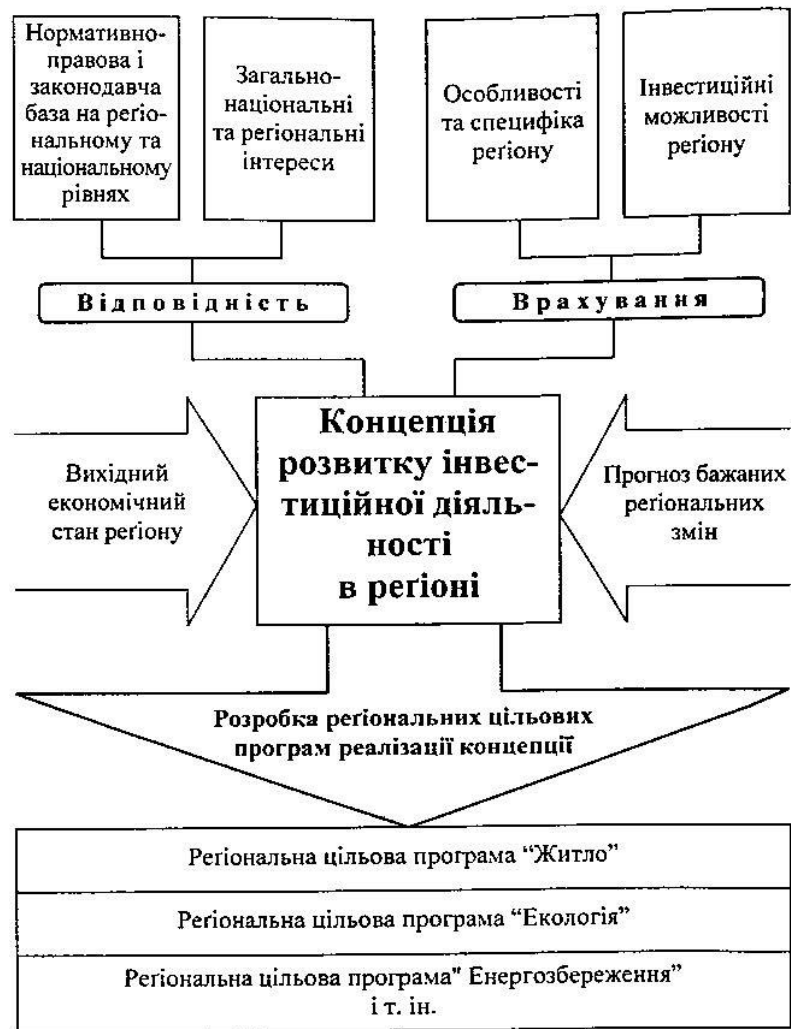

Рисунок 1. Схема механізму розробки концепції інвестиційної діяльності в регіоні

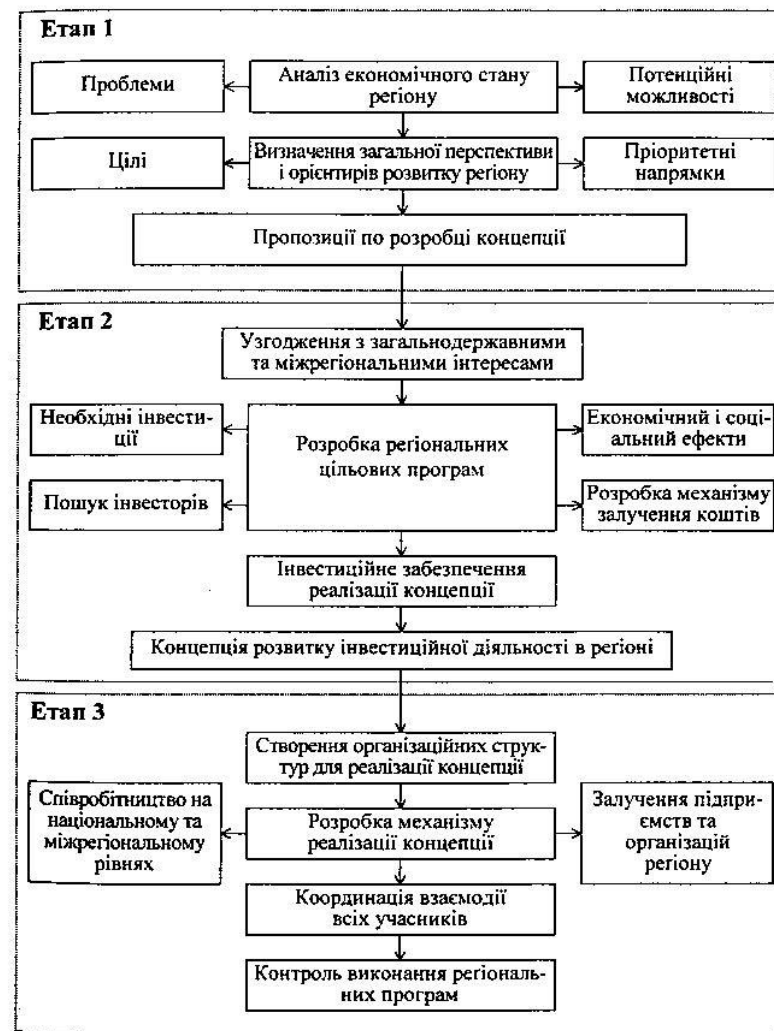

Рисунок 2. Структурна схема розробки та реалізації концепції розвитку інвестиційної діяльності в регіоні

Структурна схема розробки та реалізації концепції розвитку інвестиційної діяльності в регіоні (рис. 2) охоплює відповідні етапи, що регламентують діяльність учасників інвестиційного процесу в регіоні.

Вдосконалення розробки концепції розвитку інвестиційної діяльності в регіоні дає змогу більш обґрунтовано та зважено приймати інвестиційні рішення, забезпечує комплексність вирішення регіональних проблем з урахуванням інвестиційних можливостей, дозволяє прискорити процес відтворення виробничого потенціалу і таким чином сприяє відродженню економіки країни в цілому.

Література

1. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент. К. : ИТЕМ, 1995. - 448 с.
2. Воеводская И. Маркетинг рынка трастовых услуг // Хозяйство и право. - 1995. № 12 - С. 67 - 80.
3. Ільчук В. П., Сич О. С. Джерела грошових коштів при реалізації інвестиційних проектів // Вісник Чернігівського технологічного інституту. Збірник - Чернігів : ЧТІ, 1998. - № 5 - 176 с.
4. Пересада А. А. Інвестиційний процес в Україні. К. : Лібра, 1998. - 392 с.
5. Сич Є. М., Ільчук В. П. Шляхи активізації фондового ринку України // Вісник Чернігівського технологічного інституту. Збірник. - Чернігів : ЧТІ, 1998. - № 5 - 176 с.
6. Сич Є. М., Ільчук В. П. Оцінка ефективності альтернативних інвестиційних проектів// Вісник Чернігівського технологічного інституту. Збірник. - Чернігів: ЧТІ, 1998. - № 5 - 176 с.
7. Сич Є. М., Ільчук В. П. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності // Проблеми праці, економіки та моделювання. Збірник наукових праць, частина 1 : - Хмельницький, НВП "Еврика" ТОВ, 1998. - 266 с.

НОВІ ЧАСИ – НОВІ ВИМОГИ

Лачкова Л.І., Харківський банківський коледж

Як забезпечити успіх діяльності банку?

Які цінності банку вважаються найважливішими?

Як заощадити кошти на утримання банку?

Щоб знайти правильні відповіді на ці питання, необхідно звернутися до системи підготовки і перепідготовки банківських кадрів в Україні, бо загальновідоме твердження "Кадри вирішують усе".

Україна – нова незалежна держава, яка поступово виходить з економічної кризи. Провідником ринкових реформ стала банківська система, її зміцнення – справа загальнонаціонального значення і професіоналізм кадрів відіграє вирішальну роль у забезпеченні успішної діяльності як окремих банків, так і банківської системи в цілому.

Сучасне життя поставило нові вимоги до системи фахової підготовки молоді.

З метою "створення національної системи освіти на нових законодавчих і методологічних засадах, досягнення принципово нового рівня якості підготовки спеціалістів, збереження досягнень минулого і одночасне приведення системи освіти у відповідність до нинішніх економічних можливостей і потреб держави, входження освіти України у світове співтовариство"¹ Міністерством освіти розроблені засади структурного реформування вищої освіти, які знайшли своє відображення в Законі України "Про освіту", Положеннях "Про державний вищий заклад освіти", "Про ліцензування закладів освіти", "Про освітньо-кваліфікаційні рівні" (ступеневу освіту) та інших.

Стратегічні напрямки формування кваліфікованого кадрового потенціалу банків визначає "Концепція, підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців для банківської системи України" яка затверджена 30 грудня 1997 року Головою Національного банку України В.А. Ющенком і Міністром освіти України М.З. Згуровським.

Нові підходи щодо змісту та організації підготовки банківських фахівців ґрунтуються на положеннях Конституції України, Закону України "Про освіту" та чинного законодавства. Концепція визначає цілісну та ефективну систему кадрового забезпечення банків України.

Як же реалізуються принципи та положення Концепції? Які реальні досягнення і проблеми?

Пропонуємо розглянути ці питання на прикладі Харківського банківського коледжу Національного банку України.

Харківський банківський коледж є регіональним центром підготовки банківських спеціалістів для 11 областей Сходу і Півдня України, Автономної республіки Крим. Заснований у 1944 році, підготував понад 33 тисячі фахівців.

Банківський коледж – вищий навчальний заклад II рівня акредитації, має державні ліцензії, здійснює освітню діяльність зі спеціальності "Банківська справа" за кваліфікаційними рівнями: молодший спеціаліст і бакалавр з економіки та підприємництва.

Пропонує різні форми навчання: денну, заочну, екстернат, перепідготовку та підвищення кваліфікації.

Кваліфіковані педагогічні кадри, нові підходи до організації навчального процесу, ступеневість підготовки фахівців, сучасна навчально-матеріальна база забезпечують коледжу стійкий високий рейтинг у системі підготовки банківських кадрів в Україні.

При цьому, тільки в Харківській області таких спеціалістів готують 7 вузів III-IV рівня акредитації (у т.ч. - 4 недержавні) і 3 ВУЗи II

¹ М.Згуровський "Доповідь на підсумковій колегії" "Освіта Україна" №14, 1998р.